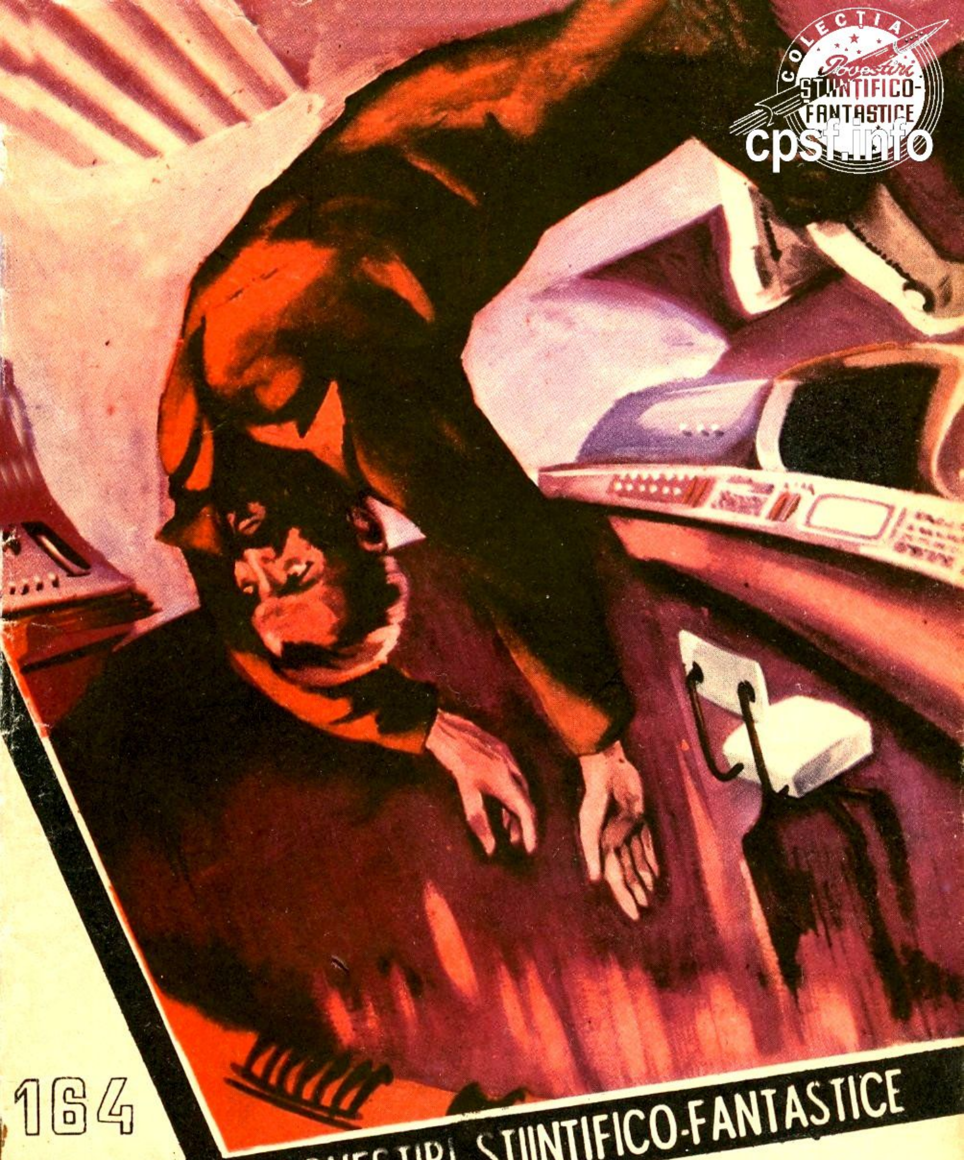

164

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

Ultima mișcare

***

EDITATA DE REVISTA ȘTIINȚA și TEHNICA

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

* * *
* * *

Ultima mişcare

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
Anul VII – Nr. 164 – Septembrie 1961

În romîneşte de TUDOR RADU şi CEZAR RADU

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU

Rezumatul broşurilor precedente

I

„PV-313", o navă uriaşă de 52 m înălţime şi 7,5 m diametru, porneşte la drum. Ea nu va luneca pe apa oceanelor şi nici nu va străbate spaţii interstelare; se va îndrepta spre interiorul Pămîntului, spre bezna de foc a adîncurilor subterane.

Deşi pe navă există, din prevedere, rezerve alimentare pe 6 luni, călătoria trebuie să dureze doar cîteva zile. Cei şase membri ai echipajului au primit misiunea să atingă „bariera de adîncime", situată la 40 km de sol, iar după ce vor fi pătruns în astenosferă să revină la suprafaţă. Chiar înainte de plecare, constructorul-şef al navei, Remizovski, i-a atras atenţia lui Vadim să respecte itinerarul stabilit.

— M-am abătut eu vreodată de la program? a replicat vesel comandantul navei.

„PV-313" înaintează spre adîncuri. Sfredelul termonuclear deschide drum prin rocă, automatele giroscopice menţin direcţia pe verticală, sintetizatorii extrag din roci apă şi oxigen.

Unii membri ai echipajului — cum e Miheev — sînt vechi şi încercaţi călători în subteran, obişnuiţi cu condiţiile speciale impuse de asemenea drumuri. Pe atomistul Biront însă, savant deprins cu liniştea şi calmul cabinetului de lucru, totul îl enervează, îl sîcîie. El nici nu prea are încredere în „cutia asta de conserve".

Kilometrul 41. Nava a pătruns în astenosferă, atingînd ţinta propusă. Acum trebuie să se întoarcă.

Dar sîntem abia la începutul romanului.

II

41 km de la suprafaţă. Şi mai sînt încă mii în adîncime. Lui Vadim i se păru dintr-o dată că depăşirea barierei de adîncime a fost o nimica toată şi-l ispiti ideea

continuării călătoriei. Cînd a auzit aceasta, Andrei Ciurakov a dat din umeri indiferent, Biront a țipat că nava trebuie să fie întoarsă imediat, geologul Dekteariov a exclamat ca întotdeauna: „Ah zanghezur — zanzibar!"

Motoarele au fost puse în funcțiune și „PV-313" a continuat să se deplaseze în jos. 70... 90... 100... 150 km de la suprafață. Nimeni nu se gîndește la reîntoarcere. Și Valentin Makarovici Biront este pasionat de această călătorie; descoperirea mezonilor în astenosferă confirmă ipoteza sa științifică cu privire la suprarăcire.

Kilometrul 202. Presiunea asupra navei este de 72 000 de atmosfere. Un cîmp magnetoplasmic asigură însă o rezistență pînă la 300 milioane de atmosfere. Numai de n-ar exista vibrațiile. Pe măsură ce înaintează, aparatul subteran trepidează tot mai puternic. Din această cauză, la sfîrșitul celei de-a cincea zile a călătoriei, Skoriupin a leșinat. La un moment dat, nava a început să se legene puternic; oamenii se rostogoleau în cabine, lovindu-se de pereți. „PV-313" intrase în zona unui epicentru.

III

Atît de puternice au fost șocurile în epicentru, încît după ieșirea din această zonă echipajul a trebuit să stea cîteva zile în convalescență. Apoi s-a hotărît întoarcerea la suprafață. Numai că în loc să se îndepărteze de centrul Pămîntului, „PV-313" continua să se deplaseze pe verticală în jos. Ce se întîmplase? S-a hotărît verificarea duzelor. În apropierea lor, radiațiile erau foarte puternice. Miheev, care a verificat duzele, a adus răspunsul că ele funcționează perfect. După cîtva timp însă, dureri de cap tăioase și junghiuri puternice arătau că secundul fusese supus radiațiilor. Miheev muri. Explicația comportării ciudate a navei o dădu atomistul Biront: puternice radiații paralele cu raza Pămîntului țineau nava ca pe o bară de oțel într-un solenoid. Echipajul opri nava. Ce era de făcut?

IV

Zilele treceau grele, apăsătoare. Membrii echipajului își aminteau despre trecut, tăceau, se gîndeau la vreo soluție, dar soluția nu exista. Atunci s-a hotărît ca, pen-

tru progresul științei, să se continue călătoria în jos, făcîndu-se observații și transmițînd mereu la suprafață rezultatul cercetării. Viața pe navă căpătă un aspect nou, de muncă. Speranțe într-o eventuală salvare nu-și făcea nimeni, cînd Dekteariov exclamă:

„În definitiv, de ce nu s-ar întîmpla ca noi să ajungem într-adevăr pînă în centrul Pămîntului?

— Ei bine, și mai departe? a replicat Biront.

— Dar, la naiba, Pămîntul e rotund.

Eventualitatea salvării a însuflețit întreaga viață pe bordul navei. Acum, înaintarea spre adînc era urmărită cu cea mai mare atenție. În cea de-a 40-a zi de la plecare, „PV-313“ ajunsese la 1 700 km adîncime. Mediul incandescent din jur avea o temperatură de 3 000 de grade. În interiorul navei însă, temperatura scădea amenințător, ceea ce verifica teoria lui Biront cu privire la suprarăcire. Vadim și Andrei reglară de cîteva ori sistemul de răcire al navei. Temperatura se ridica brusc la normal și apoi continua din nou să scadă, din ce în ce mai amenințător.

V

Pentru a învinge frigul, membrii echipajului s-au acoperit cu toate păturile din cabină. Apoi au deschis trapa oarbă spre camera sfredelului. După aceea au fost nevoiți să intre cu toții în puțul strîmt al sălii mașinilor. Doar aici se mai putea rezista. În restul ei, întreaga navă se acoperise cu o pojghiță de gheață. Temperatura scobora tot mai repede: cu 4 grade pe zi, apoi cu 6 grade, apoi cu 8 grade. Primul care nu a putut rezista condițiilor grele a fost atomistul Biront. A murit la tabloul de comandă, lîngă aparate. La cabine, temperatura ajunsese la — 150 de grade. Membrii echipajului sufereau de sete, căci orice deplasare din puțul sălii mașinilor se făcea cu riscul vieții. Într-un acces de desperare, Vadim deschise trapa superioară a puțului, supunîndu-se unui șoc puternic de radiații. Încercînd să regleze altfel sistemul de răcire, muri și Andrei Ciurakov. Pe navă mai rămăseseră doi oameni. Frigul fusese însă învins cu prețul vieții lui Andrei, care schimbase sistemul de răcire.

Începea cea de-a 70-a zi de drum.

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

(Urmare din numărul trecut)

21

Rămăseseră în viață doar doi oameni, iar nava li se părea uriașă și pustie. Ca niște etaje ale unei clădiri părăsită de locatari, cele patru cabine îi apăsau cu tăcerea lor.

Dekteariov și Skoriupin nu se despărțeau nici un minut. Împreună se urcau în cabina de transmisie, împreună coborau la tabloul de comandă.

Adîncimea : 4 000 de kilometri. Trecuseră granița celei de-a patra geosfere. Nava intrase în nucleul pămîntului. De partea cealaltă a pereților navei, temperatura cobora încet.

Termometrele arată 2 702 grade. În schimb, intensitatea radiațiilor lui Biront crește. Indicațiile aparatelor demonstrează continuarea procesului de suprarăcire a materiei.

În cabine totul e ca în prima oră de călătorie. Constelațiile becurilor de semnalizare, multicolore, luminează liniștit. Așezate în patru rînduri, cadranele aparatelor dau o lumină mată. Înregistratoarele fixează pe benzi curbe complicate indicații cifrate despre tot ceea ce se petrece împrejurul navei.

Și Dekteariov, puțin slăbit, stă în poziția lui obișnuită, cu coatele pe tablou. Degetele învîrtesc distrat tocul electric, iar pe fruntea înghețată apar riduri. Se gîndește.

Skoriupin s-a instalat în fața lui. Tînărul își linge buzele crăpate, ascultă bolboroseala savantului și, cînd se uită la el, nu poate să-și oprească un surîs. De pe chelia lui Nikolai Nikolaevici cad bucăți mari de piele, urechile-i umflate au devenit uriașe, iar nasul seamănă cu o prună mare, coaptă.

Nikolai Nikolaevici încearcă să înțeleagă cauza care a provocat ultima înclinare a navei. Fără îndoială că nava fusese scuturată tocmai în momentul în care trecea din cea de-a patra geosferă în nucleu. Dar de ce? Curenții? Dekteariov dă din cap neîncrezător. Aparatele sînt suficient de sensibile ca să prindă deplasările cele mai neînsemnate ale materiei. Și chiar dacă, împotriva oricărei logici, ar fi fost totuși vorba de curenți, nava ar fi fost scuturată și la ieșirea din zona lor. Or, nu urmase o nouă înclinare.

Poate că „PV-313" nu ieșise încă din curenți. Dacă așa stăteau lucrurile, nu le mai rămîne altceva de făcut decît să aștepte.

De 19 zile, savantul face observații asupra materiei nucleului. Instalația electronică de calcul nu s-a oprit cîte 10—12 ore. Pavel îl ajută pe Dekteariov pe măsura forțelor și priceperii sale. Nu lucrează prea repede, însă îndeplinește indicațiile cu o exactitate uimitoare. Păcat numai că obosește imediat. Blestematul de puț i-a supt forțele. Cîteodată Pavel adoarme în timpul observațiilor. Nikolai Nikolaevici nu se supără.

— Dormi, dormi! îi face el semn. Am să rezolv eu deocamdată și singur.

Pavel se aruncă pe salteaua așezată chiar acolo, lîngă tabloul de comandă. Au adus apă, concentratele, totul aici, în cabină, ca să nu-și piardă puterile și timpul cu un drum de șase metri și jumătate. Forțele sînt scumpe. Te urci dintr-o cabină într-alta și imediat te așezi pe podea. Răsuflarea se oprește, genunchii tremură de slăbiciune.

Dekteariov nu se ridică aproape de loc din fotoliu. Lucrează cu o îndîrjire rece, fără să se crute, fără să se grăbească inutil, fără să dea semne de nervozitate. În

spatele său, geologul simte continuu prezența lui Biront și a lui Ciurakov. Împreună cu el, parcă examinează și ei aparatele, fac și ei raționamente asupra rezultatelor calculelor.

Pavel nu se simte prea bine cînd Nikolai Nikolaevici, fără să-și dea seama, discută cu Valentin Makarovici și cu Andrei, ca și cînd aceștia ar fi vii, prezenți acolo, lîngă tabloul de comandă.

Savantul nu-și amintește să mai fi muncit vreodată în viața lui cu un asemenea avînt. E complet cufundat în cercetări. Și în timpul somnului, și în timpul mesei, creierul continuă să lucreze. Nu-l deranjează nici posibilitatea apariției de noi pericole, deși le prevede. Va smulge naturii tainele ei cele mai prețioase și le va pune în slujba oamenilor.

Multe s-ar fi rezolvat mai repede dacă l-ar fi avut alături pe Valentin Makarovici! De multe ori, în cercetările sale, geologul înaintează pipăind, bazîndu-se doar pe presupuneri vagi. Nu-i specialist în mecanică atomică, iar tot ce se petrece aici, în nucleu, poate fi explicat numai dacă te bazezi pe eșafodajul matematic complicat al teoriei suprarăcirii.

Se confirmă punct cu punct cele prevăzute de Dekteariov încă înainte de a porni în călătorie cu „PV-313". Nava se găsește într-un curent original, care cuprinde întregul nucleu. Pe scurt, nucleul se învîrtește cu o altă viteză decît tot restul masei globului pămîntesc.

A fost necesară destul de multă vreme pînă să se cristalizeze concluzia. Dekteariov descoperă acum adevăruri care contrazic noțiunile știute.

Datorită măririi continue a presiunii, la granița dintre cea de-a patra geosferă și nucleu a avut loc un salt brusc în creșterea densității; atît de brusc încît a provocat distrugerea contactului, diferențierea geosferelor.

— Așa, dragul meu Valentin Makarovici, se adresa Dekteariov imaginarului Biront; acum, hai să tragem concluziile. Așa cum ai afirmat, nucleul reprezintă într-adevăr o materie suprarăcită. În momentul de față nu mai am nici o îndoială asupra acestei probleme, de-

și nu pot să mai adaug nimic la demonstrațiile dumitale. Înțelege-mă, eu nu sînt atomist. Și în momentul de față pe mine mă interesează nu atît cauza, cît urmările. Contactul dintre geosfera a patra și nucleu s-a distrus. Înțelegi : con-tact ! Acum apare altă problemă : te rog să mă asculți cît mai atent ! Substanța plastică, asemănătoare cu apele oceanului, este supusă fluxului și refluxului sub influența satelitului nostru natural, Luna. După cum știi, fluxurile și refluxurile încetinesc rotația pămîntului. Acum putem preciza : nu a întregului Pămînt, ci doar a învelișului, deoarece în veliș este concentrată cea mai mare parte a masei. Acțiunea de frînare a Lunei se simte și asupra nucleului, însă nu în aceeași măsură. În concluzie, a apărut această diferență a vitezei de rotire. Această diferență nu a apărut dintr-o dată, ea s-a acumulat miliarde de ani, pînă cînd a atins valoarea de 19,7 metri pe zi. Ești impresionat ? Cum să nu fii ! Alunecarea are loc de-a lungul unei circumferințe cu o lungime de 22 000 de kilometri. Suprafețele de contact sînt apăsate una de cealaltă cu presiunea fabuloasă de 200 milioane de atmosfere și au o structură atomică diferită. E clar încotro bat ? Pe suprafața de contact, acolo unde are loc alunecarea, trebuie să apară sarcini electrice. Și categoric că aceste sarcini participă la mișcarea nucleului terestru. În felul acesta, nucleul apare înfășurat ca o bobină prin ale cărei spire circulă acest curent de o forță inimaginabilă. Pînă acum, geologii au fost ocupați cu căutarea de minereuri, iar subsemnatul a descoperit zăcăminte de electricitate curată, nativă. Va veni vremea cînd oamenii vor construi pe granița interioară a geosferei a patra mii de centrale electrice, puterea fiecăreia depășind pe cea a tuturor centralelor existente azi luate împreună. Merită să-ți bați capul, ce zici, colega ?

Iată și un alt aspect al probemei. Scurgerea curentului electric printr-un conductor, în conformitate cu legile fizicii, provoacă apariția liniilor magnetice de forță. Dar ce poate provoca acest fir electric din jurul nucleului ? Vă răspund : cîmpul magnetic al pămîntului.

Aceleași legi ale fizicii ne mai spun încă ceva. Curentul care circulă pe un singur fir poate să provoace, să inducă un curent în alt fir. Pentru firul nostru, bobina secundară este astenosfera. În felul acesta apar însă curenți Foucault *. Ei se deplasează după nucleu, în formă de rotori și... și se încîlcește totul în cap. Un lucru e neîndoielnic: curenții secundari încearcă să atragă materia astenosferei, adică creează în ea curenți verticali și orizontali, deplasează continentele.

În timp ce gîndea cu voce tare, Nikolai Nikolaevici nu-și întrerupea observațiile și calculele. Skoriupin încremenea așteptînd ca, dintr-un moment într-altul, savantul să se poticnească, să încurce totul. Zîmbea, dădea din cap și făcea calculele cerute de geolog. Din cînd în cînd asculta raționamentele lui Nikolai Nikolaevici, se gîndea asupra lor. Cum se poate, de exemplu, ca presiunea să provoace alunecare? Se știe că două plăcuțe metalice presate tare una de cealaltă fac un tot omogen de metal. Cum să-ți imaginezi însă aspectul invers, cînd presiunea ar provoca desfacerea în plăci a unui bloc de metal.

Nikolai Nikolaevici nu se mai indigna de asemenea contraziceri. Savantul își îndrepta atenția principală asupra studiului stratului de contact dintre nucleu și cea de-a patra geosferă.

22

Dekteariov coborî în cabina de comandă și se așeză în fotoliul secundului. Fără prea multă greutate găsi butonul micuț, verde și apăsă. Nava se opri.

De sus nu coborî , ci se prăbuși ca piatra Skoriupin, înspăimîntat.

— Ce s-a întîmplat, Nikolai Nikolaevici?

---

* *Curenți Foucault* (după numele fizicianului francez care i-a descoperit). Sînt curenți electrici, induși într-un conductor prin variația fluxului magnetic care străbate conductorul respectiv. Curenții Foucault apar atît datorită variației în timp a fluxului magnetic cît și datorită deplasării relative a conductorului în cîmpul magnetic și au sens invers circulației curentului în conductorul respectiv. Curenții Foucault produc un efect de încălzire *(n.t.)*.

— Absolut nimic, Pavel Dementievici. Stăm puțin. Trebuie să fac unele măsurători în zona de alunecare. Ea e deja destul de departe și dacă înaintăm o să fie și mai departe. Așa că nu te speria, Pașa, totul e în ordine.

Mașina rămase pe loc timp de patru zile, pînă cînd savantul culese material suficient. Patru zile Dekteariov se făcu că nu bagă de seamă cum îl fixează privirea nerăbdătoare a transmisionistului.

Savantul lucra. În aceste patru zile slăbise. Privirea lui Pavel îl ardea. Dar simțul datoriei se dovedi mai tare decît compătimirea. Oare el nu era chinuit de oprirea asta, care amîna întoarcerea la suprafață cu încă patru zile ?

Nava porni din nou, și Nikolai Nikolaevici îi spuse lui Skoriupin :

— Conectează transmisiunea.

Transmise timp de o oră întreagă. Dekteariov comunică rezultatele ultimelor descoperiri. Taina magnetismului terestru a fost dezvăluită. S-a stabilit caracterul forțelor care deplasează continentele.

Abia apucă el să termine transmisiunea, că începu să clipească săgeata indicatoare.

— Stația e pe recepție ! țipă Pavel.

„...Sînt aproape trei luni de cînd nu avem nici o veste de la voi — se auzi vocea Lenei. Toate stațiile seismice cu sistem de comunicație ultrasonic caută raza transmisiunilor voastre și nu o pot găsi. Doar nu veți fi continuat să mergeți în adîncime !..."

„Iar acum — anunță crainicul după o scurtă pauză —, transmisionist de pe nava „PV-313", Pavel Skoriupin, ascultă-ne ! Va vorbi cu dumneata Tanea Egorova..."

— Tanea ! Pavel se uită zăpăcit la Dekteariov.

Apoi se întîmplă ceva cu care de mult se obișnuiseră: linia indicatoare deveni din nou dreaptă. Raza stației alunecă la o parte, se pierdu în masivele infinite. Degeaba își chemă Pavel în ajutor toată arta. Nu reuși să prindă nici oscilațiile secundare longitudinale, ecoul

transmisiunii. Învîrtea desperat butoanele de reglare și manevra manetele comutatoarelor.

— Nu-i nimic, Pavlușa, încerca să-l liniștească Nikolai Nikolaevici. Tu nu o auzi pe Tanea, dar ea ți se adresează ție și asta totuși e ceva. Oare tu nu ți-o poți imagina la microfon? Iar despre ceea ce vorbește ea nici mie nu-mi vine greu să ghicesc; pe cuvînt de onoare.

Rîzînd, Dekteariov îi dădu prietenește un pumn în coaste. Skoriupin zîmbea chinuit, ca un bolnav.

Nici lui Nikolai Nikolaevici nu-i era ușor. Își simțea inima grea ca niciodată. Dorea să se certe, să arunce vina pe cineva. La urma urmei, cum vine asta: nu s-a primit la suprafață nici un comunicat de cînd „PV-313" trecuse zona epicentrelor? Tot ceea ce făcuseră ei, Dekteariov și Biront, nu ieșise în afara navei. Rămăsese totul înmormîntat în firele bobinei magnetofonului.

Lăsaseră în urma lor 4 000 de kilometri, dar pînă în centrul Pămîntului mai erau încă 2 300. Iar apoi drumul lung pînă la suprafață. Cine știe ce noi încercări se vor abate asupra navei?

Ce le rămîne să facă?

Să trăiască! Să iasă cu orice preț la lumină! Să aducă omenirii datele obținute, să-i ajute să ajungă în centrul Pămîntului fără noi jertfe.

23

În ultimele zile, forța gravitațională scăzuse brusc. Creșterea densității mediului exterior încetase. Presiunea rămăsese constantă la 220 milioane de atmosfere.

— Uite, Pavel, ce minuni se petrec în lumea asta, se adresă Dekteariov transmisionistului. Cu cît te depărtezi de Pămînt, atracția lui se micșorează. Și cu cît te adîncești în Pămînt, la fel. Unde-i adevărul?

— Unde? întreba Pavel, zîmbind doar din ochi.

Nikolai Nikolaevici ridică degetul cu înțeles:

— La suprafața lui.

Și așa deci nucleul se învîrtește mai repede decît învelișul. Dekteariov, care explicase cauzele multor feno-

mene, se ocupa acum de studiul proprietăţilor fizice ale nucleului terestru. Acesta era asemănător unei sfere uriaşe încărcată cu electricitate. Temperatura pozitivă a rămas constantă, la valoarea de 2 000°C. Cea negativă... * este greu să nu crezi în aparate. Şi maşina de calcul dă acelaşi rezultat. La exteriorul navei, frigul a ajuns la minus 1 500°C !

Dar care este structura atomică a materiei ?

Mai rămăseseră 18 zile pînă în centrul Pămîntului. Nava cîntărea mai puţin decît ar fi cîntărit pe Lună.

Părăsind fotoliul ca să-şi mai îndrepte spatele, Nikolai Nikolaevici îşi aruncă uşor corpul masiv pînă în tavanul cabinei. Acolo, ţinîndu-se de o scoabă, stătea atîrnat într-o mînă, cădea pe neaşteptate peste Skoriupin, se hîrjonea cu el. Pavel răspundea moale şi ceremonios, deşi se înveselea. Îl amuza să-l privească pe Nikolai Nikolaevici zburînd în sus pe scoabe cu o uşurinţă de maimuţă şi executînd acolo, ca pe un spalier, exerciţii pe care nu orice sportiv le poate face.

— Să vezi mai încolo, îl prevenea Dekteariov. Astronauţii de pe Lună sînt mult mai grei. Comparativ cu noi, sînt nişte hipopotami.

— În schimb, în drumul de la Pămînt la Lună, ei nu cîntăresc nimic, observă Pavel.

— O s-o simţim şi pe asta. În faţa noastră e doar centrul Pămîntului.

— Într-adevăr, am uitat complet.

— Vezi, tinere !

Se părea că nucleul nu-i ameninţa cu nimic. Însă Nikolai Nikolaevici era prevăzător. El ştia să conducă nava. În celelalte călătorii se întîmplase să-l înlocuiască pe secund. Se temea totuşi de o defectare neaşteptată a automaticii. Într-o asemenea situaţie şi el, şi Pavel ar fi fost neajutoraţi.

În acelaşi timp, savantul înţelegea că adîncurile pot aduce surprize analoge zonei epicentrelor. Micşorarea forţei gravitaţionale adusese cu sine încetarea creşterii presiunii. Nu va provoca oare aceasta încă o variaţie în

---

* Aici e vorba de temperaturi sub 0°K. („Zero absolut" sau zero grade Kelvin = — 273°C).

salt a proprietăţilor materiei? Dekteariov admitea perfect o asemenea posibilitate.

Gîndul savantului se îndrepta cînd spre centrul, cînd spre graniţa nucleului terestru, cînd mai sus, acolo unde pluteau în bazalt continentele. Dekteariov îşi imagina limpede formarea planetelor. Cu o precizie matematică putea să definească mărimea şi caracterul forţelor care dirijează procesele complicate de formare a munţilor, care provocaseră şi apoi făcuseră să dispară perioada glaciară, care schimbaseră locul polilor geografici şi magnetici...

Venise momentul să tragă concluziile. Era linişte, se putea concentra. Nikolai Nikolaevici scria pagină după pagină în jurnalul său de cercetări. Uneori ridica capul, se uita la Pavel cu nişte ochi visători şi oarecum şireţi şi, ridicînd triumfător vîrful tocului electric, spunea:

— Continentul este asemănător cu un aisberg, nu-i aşa? Închipuie-ţi acum că acest aisberg a fost ridicat un pic, să zicem cu 5 kilometri. Ce vom avea?

— Eu nu pot să ghicesc, Nikolai Nikolaevici.

— Vom avea perioada glaciară, Pavel Dementievici.

Sau:

— Închipuie-ţi, prietene, că firul care înconjură nucleul intră în mişcare şi începe să se învîrtească ca o bobină sau ca un rotor de electromotor. La ce va duce aceasta? Şi, fără să aştepte presupunerea lui Paşa, răspundea: la o deplasare imediată a polilor geografici şi a celor magnetici.

24

Cheia universală pentru generalizarea matematică rămînea teoria suprarăcirii. Ea ajuta geologului să înţeleagă adevărata valoare a proceselor din adîncurile Pămîntului.

Aici, ca şi în întreaga natură, avea loc o luptă crîncenă a contrariilor.

În ascunzişurile cele mai profunde ale nucleului atomic, necunoscute deocamdată ştiinţei, se nasc radiaţiile cîmpului gravitaţional. Aceste radiaţii apropie părticelele de materie răspîndite în spaţiul sideral. Din praful cosmic se formează noi galaxii, se aprind stele, se ivesc planete. Astfel, treptat, în decurs de miliarde şi miliarde de secole, are loc contopirea unor particule elementare depărtate unele de celelalte, poate la mii de kilometri, într-un tot unitar. Forţa atracţiei universale îşi continuă conştiincioasă şi neobosită munca.

O dată cu creşterea densităţii materiei are loc şi creşterea presiunii straturilor exterioare asupra celor interioare. În interiorul stelei sau planetei generate, începe deformarea moleculelor şi a atomilor. Sub acţiunea presiunii crescînde, electronii de pe orbitele depărtate trec pe orbite interioare. La un moment dat, apropierea dintre electroni şi nucleu devine atît de periculoasă, încît duce la explozia atomului. Energia degajată se transformă în căldură şi tinde să măture, să împrăştie materia în spaţiu.

În felul acesta, forţele de atracţie generează inevitabil pe cele de respingere.

Lupta contrariilor...

Explozii de o forţă monstruoasă cutremură soarele nostru. Ele ne fac martori muţi ai catastrofelor care au loc în Cosmos. Pe cer apare deodată o nouă stea. Dar aceasta nu e de fapt o stea, ci o fulgerare îndepărtată, transformarea unui soare străin într-o nebuloasă de foc.

În adîncurile planetei care se răceşte, lupta contrariilor poate însă să îmbrace o nouă formă. Electronii care se ciocnesc cu nucleul pot duce la dezagregarea acestuia. Nu au loc însă explozii, materia nu are unde să se dilate, nu există forţe suficiente pentru ca să rupă învelişul exterior care o comprimă. Atunci, acea parte de energie care ar fi trebuit, în alte condiţii, să treacă în căldură se transformă în radiaţii.

Nu există mişcări ale atomilor, nu există mişcări ale electronilor ; înseamnă că din punct de vedere al no-

țiunilor obișnuite materia are o temperatură excesiv de scăzută, ea este suprarăcită.

Pe de altă parte însă, există o radiație puternică care poate oricînd să devină căldură; este suficient să întîlnească în calea ei un atom întreg.

Un asemenea frig trăiește alături de căldură în cea de-a patra geosferă și în nucleul Pămîntului.

Dekteariov s-a convins că nava înaintează acum printr-un mediu în care atomii și-au terminat definitiv existența. Nu mai există nici electroni, nici nuclee. După măsurătorile nenumărate ale lui Nikolai Nikolaevici, acesta reușise să clarifice: împrejurul navei este un mediu de particule cu încărcătură neutră. Asemenea particule nu puteau fi decît neutronii.

Dar radiațiile?

Ce sînt de fapt aceste radiații? Oare nu a avut și de data aceasta dreptate Valentin Makarovici, presupunînd că ele sînt un flux de neutrino?

Dacă e așa, atunci procesul de formare a mineralelor decurge în modul următor:

Pe suprafața de contur a nucleului (în mișcare inversă, de la centrul Pămîntului spre suprafață), neutronii trec parțial în protoni. În același timp are loc formarea de electroni, datorită absorbției de energie de către neutrino.

Coborîrea presiunii în cea de-a patra geosferă accelerează formarea atomilor. La început sînt atomii cei mai simpli, constituiți dintr-un proton și un electron, adică sînt atomi de hidrogen. Pe măsură ce ne îndepărtăm de granița nucleului central, parte dintre ei trec treptat în atomi de heliu, oxigen, carbon. Bineînțeles, nu este acea sinteză vijelioasă a nucleelor ușoare în grele, pe care astronomii o observă în atmosfera Soarelui și care s-a realizat pe cale artificială în reactoarele termonucleare. În interiorul planetei, fenomenul se petrece de bilioane de ori mai încet.

Cu cît te depărtezi de centru, presiunea se micșorează. Apar condiții pentru crearea unor elemente mai grele. Lanțul se ramifică necontenit. Radiațiile își pierd

din ce în ce mai mult puterea. Din neutrino se creează, ca din nişte cărămizi, la început construcţii mai simple — protoni, neutroni şi electroni, apoi mai complexe — moleculele combinaţiilor chimice.

Combinaţiile chimice se nasc în învelişul exterior al geosferei a patra. În interiorul geosferei a treia, puterea de iradiere scade brusc, însă rămîne suficient de puternică pentru ca să nu dea drumul din gheare navei „PV-313".

Acolo însă unde combinaţiile chimice încep să se alcătuiască în structuri cristaline, radiaţia slăbeşte atît de mult încît n-a putut fi observată pînă în prezent din navele litosferice de adîncime.

25

După ce termină călătoria imaginară din centrul Pămîntului pînă la suprafaţa lui, Dekteariov se aplecă din nou deasupra jurnalului. Brusc, mîna îi tresări şi desenă pe pagină ceva ce semăna cu o spirală.

— Ah, zanghezur-zanzibar !

Ridică mîna în care ţinea tocul. Degetele tremurau însă atît de uşor încît ochii abia puteau sesiza. Tremurul înceta un timp, pentru ca apoi să înceapă din nou. Faptul îl nelinişti pe savant.

„Nervii — se gîndi el. M-a ajuns în cele din urmă şi pe mine..."

Închise jurnalul cu zgomot şi se întinse. Ar fi vrut să facă o baie, să se cufunde în apa caldă, mîngîietoare, să se întindă şi să închidă fericit ochii.

Casă, linişte, familie... Să se aşeze acum alături de Katea, s-o strîngă lîngă el, să-şi descarce sufletul. Pe urmă să se plimbe prin camere, să cheme la videofon pe fiica din Bratsk, să pălăvrăgească cu ea... Să parcurgă corespondenţa... Şi mai ales să scape de tensiunea asta continuă.

—„Ei, anii — oftă savantul. În curînd n-o să mai am chef să ies din casă. Nepoţii... În fond eu sînt bunic."

Figura lui căpătă o expresie jignită. Întinse buzele și se încruntă de parcă ar fi ascultat din partea cuiva niște observații neplăcute. Pînă acum nu-i trecuseră prin minte gînduri despre apropiata bătrînețe. Era atît de mult de lucru ! Și el a realizat atît de puțin ! Descoperirile lui parcă sînt schițele unui pictor. Pentru ca să picteze un adevărat tablou, trebuie să muncească și iar să muncească.

Nikolai Nikolaevici nu s-a gîndit niciodată cît a trăit și cît i-a mai rămas de trăit. Tremurul care-i apăruse în degete nu-l speriase, dar îl necăjise.

— Ce-s caraghioslîcurile astea care-mi trec prin cap ? se certă el cu voce tare. Trebuie să dorm și eu o dată pe săturate.

Îl trezi un rîs. Geologul deschise ochii și-l văzu pe Skoriupin stînd alături de el, pe saltea. Legănîndu-se dintr-o parte într-alta, transmisionistul se cutremura de rîs.

— Pavel, ce ai ?

Skoriupin tăcu brusc și-l privi nedumerit pe Dekteariov.

— De ce rîzi ? Ai visat ceva ?

Rușinat, transmisionistul se culcă grăbit și se acoperi cu pătura pînă peste cap. Lui Nikolai Nikolaevici îi fugi somnul. Era alarmat, parcă asculta ceva, stătea pregătit. În cabine continua să fie liniște, dacă nu țineai seamă de uruitul monoton al motorului navei.

Senzația instinctivă a unui pericol apropiat îl făcu pe Dekteariov să se ridice din așternut. Se îndreptă și simți un tremur nervos în genunchi. Aici, aproape de centrul Pămîntului, corpul devenise neobișnuit de ușor ; totuși picioarele i se muiau ca sub o mare greutate. Savantul stătu puțin privind în gol și ascultînd liniștea. Se întîmpla ceva, dar ce ? Cedaseră nervii ? N-ar fi de mirare. Însă mintea e limpede, capul se simte sănătos.

Nikolai Nikolaevici se liniști abia în fotoliu, lîngă tabloul de comandă. Tocul aluneca ascultător pe hîrtie. O nouă idee interesantă îl captivă pe Dekteariov. Se hotărîse să determine densitatea medie a globului terestru,

avînd deja în mîinile sale densitatea adevărată a nucleului ; nu presupusă, ci măsurată.

Skoriupin îl ajuta la calcule. Sătul de somn, Pavel se aruncase asupra lucrului cu un asemenea avînt de parcă în determinarea densității medii ar fi stat tot sensul vieții lui.

Rezultatul calculului fu neașteptat. Densitatea medie a globului terestru era exact cu o treime mai mare decît cea cunoscută lumii științifice. Calculele făcute la suprafață erau neîndoielnice, erau confirmate de cele mai noi observații astronomice făcute de la suprafața Lunii.

Înseamnă că secretul acestei diferențe trebuie căutat în calculul lor.

Efectuarea din nou a calculului nu era atît de complicată. Mașina electronică asigura exactitatea necesară. Rezultatul rămase același ; coincidea pînă și a opta zecimală.

Nikolai Nikolaevici căzu pe gînduri.

— Ah, „zanghezur-zanzibar !" exclamă el. Ne așteaptă oare o scădere bruscă a densității ? Pînă în centrul Pămîntului a mai rămas doar un fleac, vreo mie cinci sute de kilometri.

Geologul socotește în minte care ar putea fi scăderea de densitate și își scarpină îndîrjit chelia. Doar o trecere imediată în stare lichidă mai poate salva situația. Cu toate acestea, analizatorii seismici, care cercetează nucleul pe o distanță de 300 de kilometri înainte (ceea ce echivalează cu trei zile de drum), nu au constatat nici o variație în proprietățile fizice ale materiei.

— Doar nu o fi un gol în centrul nucleului, ca într-o nucă găunoasă !

— Într-o nucă găunoasă ?

Skoriupin e cuprins de o criză nestăpînită de rîs. Transmisionistul lasă capul pe spate, vinele de la gît i se umflă. Nikolai Nikolaevici îl privește concentrat pe Pavel și se înveselește și el. Rîd amîndoi pînă la lacrimi, pînă nu mai pot. Vocile lor se rostogolesc prin cabinele

pustii şi parcă, împreună cu ei, încep să rîdă şi pereţii navei, tablourile de comandă, aparatele. Li se pare că motorul şi-a schimbat zgomotul ; jetul de gaz se aude ca un rîs răguşit de bătrîn. Sfredelul hohoteşte pe o voce subţire şi pătrunzătoare.

Pentru prima oară de cînd e pe navă, Dektcariov se înfricoşează cu adevărat. Vrea să fugă undeva afară, să fugă fără să se mai uite înapoi, fără să mai vadă şi să mai audă nimic. I se pare mult mai îngrozitor să-ţi pierzi raţiunea decît să te desparţi de viaţă.

Nebunia distruge totul, toată munca depusă.

. . . .

Savantul reuşeşte să-şi învingă rîsul, însă spasmele dureroase din burtă continuă să-i scuture corpul. Trece mai bine de un sfert de oră pînă cînd Nikolai Nikolaevici să poată spune ceva.

— Pavel, destul !

Skoriupin alunecă încet pe podea. Gîtul i se lungeşte, faţa e din ce în ce mai palidă, trupul scuturat de sughiţuri. Nikolai Nikolaevici sare să-i vină în ajutor, dar cade imediat înapoi, în fotoliu.

— Picioarele !

Picioarele nu-l ţin... Şi corpul cîntăreşte doar un fleac. Ce se întîmplă cu picioarele ?

Ajunge pînă la Pavel în patru labe şi-l trage lîngă perete, pe saltea. Acum sînt întinşi unul lîngă altul şi răsuflă parcă abia ar fi ajuns la mal după ce au trecut înot un rîu lat.

— Ce se întîmplă cu noi, Nikolai Nikolaevici ? întreabă Pavel, fără să deschidă ochii.

— Probabil că... nervii...

— Şi sîntem atît de departe încă... Dacă noi... Pavel nu termină de spus şi deschise ochii. Pupilele sînt dilatate, imobile.

— Nu te gîndi la asta.

— Pe mine m-aşteaptă Tanea, Nikolai Nikolaevici.

— La Tanea să te gîndeşti. Strînge din dinţi şi gîndeşte-te. Închipuie-ţi cum ieşim din navă, cum ne pri-

mesc, cum plecăm din nou într-o călătorie spre centrul Pămîntului.

Lui Pavel nu-i trece sughiţul ; se aşază şi întinde mîna după borcanul cu apă. Iar Nikolai Nikolaevici se gîndeşte la picioarele sale. Dacă se ridică acum, îl ţin oare ? Aerul din cabine i se pare saturat de un praf fin, uscat, deşi ştie că aparatele menţin umiditatea necesară a aerului şi-l purifică în permanenţă.

Obişnuit să analizeze faptele, Dekteariov nu putea să nu vadă o legătură directă între rîsul isteric al lui Skoriupin şi starea de neînţeles a picioarelor sale. Rămînea numai să clarifice cărei acţiuni fuseseră supuşi, în acelaşi timp, şi el şi Pavel. Simţind un fior rece în inimă, Dekteariov îşi aminti de radiaţii. Cum a putut să uite de ele ?

În fotoliul lui Valentin Makarovici stă acum Skoriupin şi, la cererea lui Dekteariov, îi comunică indicaţiile aparatelor. Din colţul său, savantul nu vede contoarele de particule atomice şi nici dozimetrele.

Vrînd să privească dozimetrele, Dekteariov sări în picioare. Căzu imediat cu faţa în jos. Rămase mult timp fără să se mişte, zăpăcit nu de forţa căderii — abia simţise lovitura —, ci de conştiinţa nenorocirii sigure.

Skoriupin şedea înmărmurit.

— Ce e asta... ce-i cu dumneavoastră, Nikolai Nikolaevici ? strigă Pavel.

— Fleacuri. Geologul se întoarse pe spate, se aşeză, îşi pipăi genunchii. Mi s-a mai întîmplat asta şi în copilărie. Moştenire. Uite aci, la rotula genunchiului. Îmi trece treptat. Nu acorda atenţie, Paşa.

De unde şedea acum, Nikolai Nikolaevici vedea dozimetrele şi contoarele. Sub fiecare dintre cele opt dozimetre luminau îngrozitoarele steluţe ruginii, iar firele cadranelor arătau o asemenea radiaţie în interiorul navei, încît corpul geologului se broboni în întregime de sudoare. Pereţii nu-i mai apărau de acţiunea ucigătoare a razelor. Moartea pătrunsese în navă ; Nikolai Niko-

laevici vru să sară, să oprească nava, dar se ruşină imediat de acest minut de slăbiciune.

Să oprească ? De ce ?...

Prea tîrziu...

26

Singur...

Nikolai Nikolaevici se înfăşură mai bine în pătură. Îl lua cu frig. Şedea în fotoliu, aplecat deasupra tabloului de comandă, atingîndu-l cu pieptul. Scria cu greu, rînd după rînd. Literele ieşeau colţuroase, mari, cînd unele peste altele, cînd cu spaţii imense între ele. Savantul parcă uitase să scrie. Un colţ al gurii era deschis, de durere ; răsuflarea-i era fierbinte.

„Am rămas singur —, spuneau gîndurile. Fără nici o speranţă. Picioarele nu mă mai ascultă, mîna dreaptă de asemenea. Scriu cu mîna stîngă. Scriu greu, mă arde în piept, mi se încîlcesc gîndurile... Dar trăiesc..."

Tocul electric îi alunecă dintre degetele înlemnite. Mîna se întinde încet după el. Pentru a apuca din nou bara subţire, metalică, face un efort istovitor. Degetele îşi pierduseră aproape complet sensibilitatea.

„Nava a pătruns în zona de densitate redusă. În nucleu mai este un nucleu. Densitatea materiei a scăzut brusc. Acum e egală cu densitatea atmosferei la nivelul mării. Compoziţia ei..."

Dekteariov şi-a pierdut cunoştinţa. Se scurg zece ore pînă deschide din nou ochii. Dar geologului i se pare că trecuse o singură clipă. În ultimul timp leşină des.

„...Componenţa ei constituie o enigmă pentru mine. Se pare că Biront a prezis şi de data aceasta exact. Foarte probabil că nucleul interior e constituit din antimaterie. În jurul antiprotonilor se învîrtesc electroni pozitivi. Cum se naşte însă această antimaterie ? Probabil ca rezultat al trecerii într-o nouă calitate pe suprafaţa interioară de contact a nucleului solid... Nu ştiu. M-am

convins doar că exact aici apar radiațiile descoperite de Biront. În curînd nava se va găsi în epicentrul lor. Materia se dezagregă, capătă o formă elementară. Procesul este însă deosebit de lent. Nu pot să-mi explic nici ce-l frînează. Sînt bucuros de un singur lucru, procesul fiind lent, nava scapă de anihilare. Mașina se luptă... Ea este în mijlocul soarelui rece..."

Soare rece!

Dekteariov hohoti mut, deschizînd larg gura. Corpul îi era cuprins de convulsii. Trecu destul timp pînă cînd reuși să-și strunească nervii. Nu mai putea scrie și, liniștit, stătu mult timp cu capul lăsat pe piept, scuturîndu-se des, uitîndu-se în lături.

Degetele pierdură din nou tocul. Mîna era cuprinsă de spasme. Închircindu-se de durere, Nikolai Nikolaevici începu să o îndoaie și să o dezdoaie din cot. Învinse și de data asta paralizia. În ciuda radiațiilor neîndurătoare, Dekteariov își cucerea cu furie fiecare ceas, fiecare minut de viață.

Ce puteau să schimbe aceste minute ?

În asemenea cazuri, oamenii își cheamă moartea să-i salveze de chinuri și așteaptă liniștiți sfîrșitul inevitabil. În Nikolai Nikolaevici exista însă ceva mai puternic decît simpla dorință de a trăi. Nava se apropia de centrul Pămîntului. Rămăseseră doar trei zile. Auzul ascuțit al lui Dekteariov prindea zgomotele mașinii în funcțiune. Automatele lucrau fără greș. Doar dispozitivul giroscopic nu se comporta prea sigur. Pe banda înregistratorului de traseu era desenată, în loc de o linie dreaptă, o curbă care nu respecta nici o lege.

Nu era nevoie de un efort prea mare ca să-ți explici comportarea giroscopului. Greutatea dispăruse aproape complet. Noțiunea de vertical aproape că nu mai exista. Mecanismele de pe „PV-313" nu erau calculate pentru asemenea condiții de lucru.

O dată ajunsă în centrul nucleului, nava va pierde complet direcția, va începe să se învîrtească pe loc și să descrie traiectorii închise. Fără vreo intervenție din partea omului n-ar reuși să iasă din zona unde nu există gravitație.

Înseamnă că orice s-ar întîmpla, el, Dekteariov, trebuie să reziste. Cel puțin încă trei zile. Și, la naiba, va rezista !

Încă trei zile.

Pentru viață e infinit de puțin. Pentru lupta care se va da e infinit de mult. Își simte capul umplut cu plumb incandescent, iar corpul pare cufundat în apă fiartă. Mîna stîngă îl doare îngrozitor. Răsuflă din ce în ce mai greu, ca un astmatic. Pe ce să se sprijine în această luptă ? Trei zile... O veșnicie...

Privirea lui Nikolai Nikolaevici s-a oprit pe o cutie mică, rotundă : era tot ce rămăsese de la Pavel. Cutiuța stătea pe tabloul de comandă — în fața fotoliului în care pînă nu de mult șezuse Pavel — și se oglindea în suprafața lui netedă.

— Tanea, se adresă Dekteariov cutiuței, am rămas numai noi doi. Nu te-am văzut niciodată, dar te cunosc. Ești o fată minunată, ai o inimă bună. Ajută-mă, Tanea !

Se sprijini în cotul mîinii stîngi și de brațul fotoliului. Un mic efort, și trupul său, care pînă nu de mult cîntărise 89 de kilograme, zbură ca un fulg deasupra tabloului de comandă. Corpul geologului se întoarse și începu să cadă pe o parte. Căderea dură vreun minut și jumătate. Ciocnirea de aparate fu aproape insensibilă. Din nou fu săltat deasupra tabloului, dar apucă să se împingă cu umărul și să se deplaseze în direcția cutiuței. Distanța de 2 metri părea imensă. Ca s-o străbată a fost nevoie de tot atîta timp cît e necesar pentru a parcurge fără grabă toată Piața Roșie.

Degetele înțepenite abia izbutiră să apuce cutiuța de masă plastică. Din cauza efortului, fruntea geologului era scăldată în sudoare. I se părea că dacă mai face un singur efort își va pierde cunoștința. Dar nu se lăsa. Nu-și îngăduia aceasta.

Împinse cutiuța în buzunarul lateral al salopetei, se odihni, își adună forțele și se împinse de tabloul de comandă. Căzu pe podea, lîngă scăriță. Rămăsese doar să se mai urce pe scoabe. Dacă greutatea ar fi fost ceva mai mare, geologul n-ar fi reușit. Dar corpul lui nu cîn-

tărea mai mult de un kilogram. Se prinse cu degetele, făcute gheară, de barele metalice și se împinse spre trapa deschisă.

În cele din urmă ajunse în fotoliul transmisionistului. A fost necesară și mai multă muncă, și mai mult chin ca să fixeze banda în magnetofon.

„Bună ziua, Pavlușa !"

Nikolai Nikolaevici se strînse ghem și gemu : o dată cu vocea Tanei pătrundeau în cabină zgomotele lumii. Erau vocile multor oameni, erau murmurul străzii, foșnetul frunzelor, zgomotul ușilor care se deschid, era atingerea mîinilor dragi, erau mîngîierea uitată, strălucirea ochilor.

„Am ajuns în Lună. Îți dai seama cît de emoționată eram cînd am ieșit din rachetoplan. Mai emoționată decît la plecare. Nici pînă acum nu-mi vine să cred că eu nu sînt pe Pămînt, că ne desparte o distanță atît de mare..."

Cu ochii închiși, cu capul prăbușit pe piept, savantul asculta vocea fetei. El auzea însă vocea altcuiva, o voce blîndă și atît de dragă. Katea se bîlbîia puțin, foarte puțin, așa încît fiecare frază pronunțată de ea devenea emoționantă, plină de sentimente și de dorințe nerostite.

Tanea începu să cînte, și Nikolai Nikolaevici gemu iar din cauza chinurilor sufletești. Cîntecul venea de departe. Undeva, în spațiul cosmic, care n-are nici început, nici sfîrșit, aleargă pe orbita ei veșnică Luna, luminată de strălucirea Soarelui. Acolo cîntă fata pe care o cheamă Tanea. Dekteariov însă vede o fată cu o coadă lungă, blondă, aruncată peste piept. Ea merge pe iarba umedă de rouă, are picioarele goale, prăfuite. Katea, crescută în pădurile din Urali, fusese un însoțitor credincios și constant al lui Nikolai Nikolaevici în pribegiile sale cele mai lungi pînă cînd apăruseră copiii. Atunci soarta ei fu să-l aștepte.

Și acum ea îl așteaptă...

. . . .

Nava se apropie de centrul Pămîntului ; înaintează din ce în ce mai repede. Acum aleargă cu viteza unui

automobil. Sfredelul nu funcţionează ; nu e necesar, şi automatele l-au deconectat. În schimb creşte necontenit sarcina asupra instalaţiei termonucleare care creează cîmpul de protecţie.

Nikolai Nikolaevici stă neliniştit în fotoliul secundului şi urmăreşte după aparate cum se îndreaptă spre generatorul cîmpului magnetoplasmic nu milioane, ci sute de milioane, miliarde de amperi. O asemenea creştere a intensităţii curentului poate provoca explozia fulgerătoare a navei.

Nu se poate deconecta cîmpul, deşi presiunea exterioară nu mai ameninţă nava. Pericolul e acum de altă natură. Antimateria înghite electronii, şi protonii cîmpului de protecţie cu o sete neobişnuită. Contactul direct cu învelişul corpului ar provoca „risipirea" navei în mediul înconjurător.

De două zile, Dekteariov nu părăseşte fotoliul. Paralizia a pus stăpînire nu numai pe membre. Ea se furişează spre plămîni, spre inimă. Aerul inspirat aduce boala în plămîni. Inima, care a devenit un ghem sensibil şi greu, lucrează cu şocuri. Intestinele paralizate nu mai primesc nici alimentele, nici apa.

Greutatea a dispărut aproape complet, iar deplasarea din cabină în cabină e din ce în ce mai complicată. Un efort neînsemnat ridică corpul ca un balon de săpun luat de vînt.

Cifrele-secunde se schimbă pe cadranul cronometrului, minutele trec unele după altele, cadranul cu diviziunile orelor pare imobil. Firul gravimetrului aleargă. Rotorii electrici din nucleul de gaz încearcă să atragă nava, şi asta nelinişteşte pe Dekteariov mai mult decît pericolul de a fi dizolvat în antimaterie sau de a exploda. Încă puţin, şi dispozitivele de conducere giroscopică îşi pierd orientarea ; iar o dată cu ele îşi va pierde orientarea şi nava.

Deocamdată însă „PV-313" continuă să se apropie de centrul Pămîntului, şi savantul îşi menajează forţele pen-

tru momentul hotărîtor. Peste cîteva ore nava va ajunge în zona de totală imponderabilitate. Atît să mai reziste. Să reziste cu orice preţ !

27

Nikolai Nikolaevici deschise cu greu pleoapele îngreunate şi holbă mult timp ochii, încercînd să vadă prin ceaţa purpurie din jur. Nu putea spune dacă leşinase sau fusese înfrînt de un somn scurt. Dar ce importanţă mai avea asta acum ? Vederea îl lăsa. După încercări desperate reuşi să-şi şteargă de pe ochi pelicula de ceaţă.

Savantul simţi că se petrecea ceva cu nava. Cabina se legăna uşor, la tabloul de comandă vorbeau alarmate zumerele. Motorul nu funcţiona. Nava continua însă din inerţie să se mişte în mediul gazos, neîntîmpinînd vreo rezistenţă. Probabil că maşina era ori imobilă, ori descria în spaţiu traiectorii neregulate.

Aparatele nu erau în cîmpul vizual. Degeaba răsucea capul Nikolai Nikolaevici, în faţa ochilor lui nu era altceva decît placajul albastru-argintiu de fibre de nailon. Tabloul de comandă dispăruse.

Încordîndu-şi multă vreme privirea, Dekteariov distinse trapa din tavan. Atunci înţelese că vede plafonul cabinei. În timpul leşinului fusese împins din fotoliu şi corpul său, lipsit de greutate, atîrna, cum s-ar zice, între „cer şi pămînt".

Nu era nici o îndoială : „PV-313" ajunsese în centrul Pămîntului. Forţa gravitaţională dispăruse complet, şi lucrul acesta împiedica funcţionarea automatelor. Dispozitivul de conducere giroscopic îşi pierduse orientarea, dădea dispoziţii contradictorii mecanismelor de direcţie. Doar intervenţia omului, capabil să conducă nava, ar permite maşinii să scape din zona imponderabilităţii. Imediat ce va apărea gravitaţia, dispozitivul giroscopic îşi va căpăta sensibilitatea. Sfredelul va întîlni apoi materie solidă, va semnala automatelor, şi nava se va îndrepta sigură în sus, spre soare.

Mîinile lui Dekteariov erau paralizate.

Radiațiile nu-l putuseră înfrînge pe geolog, deși oricare în locul lui ar fi fost de mult mort. Inima se supunea dorinței neîmpăcate, continua să bată în piept. Plămînii trăgeau aerul în porții scurte, care-l ardeau. Creierul însă i se supunea, și asta era lucrul cel mai important. Iar dacă ochii văd și capul lucrează, Dekteariov se va lupta pentru salvarea navei.

De n-ar fi fost paralizate mîinile !

Începu să miște capul și umerii. Nu avea alt sprijin decît aerul, și ce ajutor ai de la un asemenea sprijin ?

Sintetizatorii împrospătează aerul și creează o circulație continuă în cabine. Aerul pătrunde prin trape și este supt prin orificiile ventilatoarelor. Dacă se înarmează cu răbdare, va fi probabil împins spre tabloul de comandă.

Reuși să se întoarcă. Văzu atunci tabloul de comandă jos, spre dreapta. Pupila neagră a ecranului privește indiferentă lupta lui Dekteariov. Constelațiile beculețelor verzi luminează liniștit : aparatura este gata să servească omului, nu așteaptă decît un ordin... Numai firul gravimetrului sare pe scală ; la unison cu el, clipește beculețul roșu.

Nikolai Nikolaevici mișcă nervos din umeri. Nu-i în stare să aștepte. Dar imediat se potolește. Cu supărarea nu rezolvi nimic. Se oprește, respiră, își ordonă să se liniștească, închide ochii. I se pare că trec multe ore pînă cînd privește din nou tabloul de comandă. Cronometrul însă arată că nu trecuseră decît opt minute.

Se convinse totuși că nu rămăsese imobil : fusese împins spre perete. Încă puțin și-l va atinge. Să aștepte... să aștepte... Și puterile-i sînt pe sfîrșite. Îi bate sîngele în tîmple, inima se oprește trădătoare. Inima îl neliniștește mai mult decît orice.

Numai să apuce ! Jurnalele scrise de el și de Biront, benzile înregistratoarelor și ale magnetofonului cuprinzînd comunicatele trimise, dar nerecepționate pe Pămînt, toate acestea trebuiau să ajungă în mîinile oamenilor. În asta stă sensul luptei. Trebuie silită nava să se plaseze pe traseu, spre suprafața Pămîntului.

În sfîrșit, zidul e alături. Trebuia acum s-o ia înapoi.

Nikolai Nikolaevici măsură lung, privi fotoliul cu ochii ce continuau să se stingă. Se hotărî și se împinse cu capul în perete.

Oricît de mic fusese efortul, durerea din cap îl ameţi. Geologul se sufoca ; parcă ar fi înghiţit oţet nediluat. Cu un efort de neînchipuit, reuși să-și păstreze cunoștința. Pentru aceasta a fost nevoie să-și adune toate resturile de putere și să-și concentreze întreaga dorință de a ajunge la tabloul de comandă.

— Încă puţin, bătrîne, se îmbărbătă el. Mai rabdă puţin.

Însă prevederile nu se adeveriră. Dekteariov trecu pe lîngă fotoliu și ajunse la peretele opus. Din nou se ciocni cu capul. Ce chin ! Nikolai Nikolaevici părea un vas zburător plin doar cu dureri. Nu mai simţea nimic, nici creier, nimic. Doar durerea. Atunci se simţi ispitit să înceteze lupta. El știa : va leșina imediat, va urma o liniște veșnică.

Nu, nu avea dreptul să cedeze. Ochii lui Biront, ai lui Ciurakov, Skoriupin și Miheev urmăreau lupta lui. Și încă zeci de ochi simţea el asupra sa : ai Katiei, ai lui Arkadi Semionovici, ai prietenilor de la Academie. Copiii și nepoţii lui așteaptă de la el o adevărată victorie. Și el a trăit atît de mult și a făcut atît de puţin.

Înseamnă că trebuie să rabde...

Încă de două ori trebui să suporte lovitura în cap. Nu se mai putu ţine și începu să ţipe, să ţipe tare, sperînd că-și va ușura chinurile. Strigătul se rostogoli ca un ecou din cabină în cabină.

A patra încercare reuși. Nikolai Nikolaevici ajunse în fotoliu, așa cum ajunge o minge de baschet în coș, și rămase acolo. Acum trebuia să se întoarcă, să se așeze, și asta nu era de loc o problemă simplă. O mișcare neatentă, cît de mică, și din nou ar fi fost ridicat în aer.

Se întoarse încet, foarte încet. Mîinile moarte îl încurcau, nimerind cînd între ceafă și fotoliu, cînd între torace și colţul tabloului de comandă. Și paralizia se

apropia de inimă. Începuse să-și piardă sensibilitatea pielii de pe cap. Un lichid rece îi acoperea creierul.

Trebuie să se grăbească, să se grăbească ! !

— Katea, spuse el cu voce tare. Katea, mi se pare că nu pot...

Ochii i se umplură de lacrimi. Rămase liniștit un minut. Apoi, cu o încăpățînare neomenească, se apucă din nou de lucru. Săltă capul deasupra tabloului de comandă și privi rîndurile de comutatoare. Nu mai erau decît treizeci de centimetri pînă la suprafața lucie. Comutatoarele erau alături.

Trecuse parcă o veșnicie pînă cînd fața lui ajunse în imediata apropiere a comutatoarelor. Se tîra spre ele cu o prudență de vînător. Băgîndu-și umărul stîng pe sub gravimetru și menținîndu-se în felul acesta lîngă tablou, Nikolai Nikolaevici începu să caute cu dinții maneta necesară. Își încleștă dinții de bucățica rece de masă plastică, așteptă puțin să se liniștească inima, împreună cu care se scutura acum întregul lui corp. Maxilarele erau cuprinse de spasme, dinții erau gata să muște plăcuța.

Dekteariov începu încet să învîrtească pîrghia. Îl încurca capul, îl deranjau nasul, buzele. Gingiile erau prinse atît de etanș de șanțul de ghidaj de-a lungul căruia trebuia să se miște pîrghia, încît începură să-i sîngereze.

În cele din urmă se auzi un pîcîit.

— Gata ! strigă triumfător Dekteariov. Gata...

Nava se cutremură, motorul oftă întîi, apoi începu să urle prinzînd puteri. Automatele traseului rectiliniu începură să funcționeze.

Dinții lui Nikolai Nikolaevici alunecară de pe maneta comutatorului. Fu aruncat de lîngă tabloul de comandă. Căzînd însă, nu mai vedea, nu mai simțea, se lăsa lin pe tavan. Susul și josul își schimbaseră locurile. Nava „PV-313" se îndrepta spre suprafața Pămîntului.

Pe geolog îl acoperi aripa neagră a beznei veșnice.

În zorii unei zile obișnuite, locuitorii micului orășel Laverton, de la marginea pustiului Gibson, din vestul Australiei, fură treziți de niște zguduituri subterane neașteptate. În istoria orașului nu se cunoștea pînă atunci nici un caz de cutremur. Pustiul de nisip roșu, acoperit de o vegetație săracă, arsă de soare, zăcea nemișcat, mort.

Locuitorii simțiră primele mișcări la ora cinci dimineața. Bărbații, femeile și copiii ieșiră speriați în stradă. Terenul pietros urla sub picioarele lor.

Mulțimea, cuprinsă de panică, cunoscînd numai din auzite grozăviile cutremurelor, alergă afară din oraș.

Oamenii văzură atunci o priveliște extraordinară. Din pămînt izbucni deodată un snop de flăcări. Zgomote asurzitoare se rostogoliră în pustiu și deasupra acoperișurilor. Limbi de flăcări albastre, strălucitoare se adunară într-o pîlnie care creștea mereu și se învîrtea tot mai repede. Pietrele, tufișurile scoase din rădăcină, nisipul, toate erau topite, arse, carbonizate și aruncate la mare înălțime. Locuitorii Livertonului fugiră înapoi spre oraș, căutînd adăpost de lumina orbitoare, de grindina de pietre și de praful gros. Unii se ascunseră în denivelările de teren, își băgară capul în pămînt și-l acoperiră cu brațele. După ce tromba de foc se potoli, oamenii văzură că acolo unde se născuse fulgerul subteran terenul se ridicase. Un turn cilindric uriaș începu să apară la suprafață. Ploaia de pietre se potoli pe loc. Vîrtejul de foc se stinse, însă zgomotul se întărea pe măsură ce turnul se înălța.

Cînd ajunse la o înălțime de 20 de metri, turnul începu să se lase încet pe o parte. Mai trecură cîteva minute, și fiara de oțel, care răsufla foc, stătea culcată pe terenul brăzdat și pîrjolit.

Oamenii se apropiară speriați de nava de oțel. La lumina zorilor, ei descifrară pe corpul navei o inscripție cu litere mari : U.R.S.S. — „PV-313".

Date despre planeta PĂMÎNT

Pămîntul sau Terra este a treia planetă a sistemului solar, în ordinea depărtării de Soare a orbitelor.

Pămîntul se deplasează în spaţiu pe o orbită eliptică, în unul dintre focarele căreia se află Soarele. Distanţa medie a Pămîntului faţă de Soare este de aproximativ 149,5 milioane km. Perioada de rotaţie a Pămîntului în jurul astrului său este de 365,2564 de zile solare medii (un an terestru).

Masa întregului Pămînt este de $5{,}98 \times 10^{27}$ g, iar densitatea lui medie — de 5,52 g/cm^3.

Corpul solid al Pămîntului se compune din trei geosfere principale, şi anume : nucleul central, învelişul intermediar şi scoarţa (litosfera).

Raza nucleului central al Pămîntului este de aproximativ 3 500 km. In interiorul lui există un aşa-numit subnucleu (sîmbure interior), care are o rază de 1 200—1 400 km.

Invelişul intermediar ocupă spaţiul dintre suprafaţa nucleului şi suprafaţa inferioară a scoarţei şi are o grosime totală de cca. 2 900 km.

Grosimea scoarţei Pămîntului (litosfera) variază între 15 şi 70 km. Ea este alcătuită din învelişul de sedimente, de granit şi bazalt. Partea superioară a litosferei este limitată de atmosferă şi hidrosferă.

Studiind structura internă a Pămîntului, savanţii au observat următoarele fenomene mai importante :

— viteza undelor seismice scade brusc la trecerea din zona intermediară în nucleu (de la 13,6 la 8 km/s) ;

— nici o undă seismică nu străbate direct nucleul central, ci este puternic deviată sau chiar complet reflectată.

De aci s-a tras concluzia că proprietăţile materiei se modifică brusc, printr-un salt, la graniţa dintre zona intermediară şi nucleul central. Astfel, de pildă, greutatea specifică creşte brusc de la 3,5—5 g/cm^3, cît este în zona intermediară, la 8—11 g/cm^3 în nucleul central.

In ultimul timp s-a emis ipoteza că atît nucleul cît şi litosfera ar avea de fapt aceeaşi compoziţie, şi anume un amestec de roci şi fier ; datorită însă extraordinarei presiuni, materia nucleului s-ar afla într-o stare specială — „metalizată". Astfel, modulul de elasticitate la compresiune (una dintre proprietăţile măsurate ale Pămîntului) la o adîncime de 400 km este de aproximativ 2×10^{12} $dine/cm^2$, la 4000 km adîncime, 10×10^{12} $dine/cm^2$, iar în nucleul central atinge valori de aproximativ 15×10^{12} $dine/cm^2$, în timp ce oţelul cel mai bun care se produce azi are un modul de circa $1{,}5 \times 10^{12}$ $dine/cm^2$.

Starea materiei nucleului central este, aşadar, probabil apropiată de cea solidă. Cunoscînd că restul geosferelor sînt categoric formate din substanţă solidă, rezultă că sursele de magmă lichidă din interiorul Pămîntului au dimensiuni destul de limitate.

Existenţa substanţei solide pînă în nucleul central al Pămîntului se explică prin aceea că, deşi la asemenea adîncimi temperatura este foarte ridicată, totuşi, datorită presiunilor colosale, temperatura de topire a materiei este şi ea foarte ridicată şi nu poate fi atinsă.

Pămîntul creează un cîmp magnetic în jurul şi în interiorul său. Polii magnetici ai Pămîntului nu coincid cu cei geografici, axa magnetică fiind înclinată faţă de axa de rotaţie şi netrecînd prin centrul Pămîntului. Cauza apariţiei cîmpului magnetic al Pămîntului n-a fost încă stabilită.

Pînă în prezent nu există decît ipoteze cu privire la procesele ce au loc în straturile interioare, procese care determină de fapt dezvoltarea în timp a Pămîntului. Se ştie numai că sursa cea mai importantă de energie internă a Pămîntului este radioactivitatea *(n.t.)*

CUVÎNTUL CITITORILOR

Sînt un pasionat cititor al Colecției și de fiecare dată aștept cu nerăbdare sosirea broșurilor prin intermediul poștașului.

Astfel am reușit să colecționez întregul număr de fascicule apărute pînă acum, pe care le păstrez cu grijă în biblioteca personală. Cred că ar fi bine ca această Colecție să nu lipsească din biblioteca nici unui tînăr, ca de altfel și revista „Știință și tehnică".

Povestirile apărute sînt de cele mai felurite, cuprinzînd un vast domeniu, acțiunea lor întinzîndu-se de la ultimele pete albe ale Pămîntului pînă în adîncurile încă necunoscute ale Universului.

Istoricele zboruri cosmice săvîrșite de minunații oameni sovietici Iuri Gagarin și Gherman Titov ne arată că cele mai îndrăznețe visuri ale omenirii prind viață. Iată de ce iubim atît de mult literatura științifico-fantastică, prin care viitorul ne este apropiat. În povestirile lor cele mai bune, scriitorii de anticipație ne înfățișează omenirea aflată în luminoasa eră a comunismului, și astfel ne fac să ne bucurăm cu un ceas mai devreme de roadele ei minunate.

Eu caut să răspîndesc cît mai mult broșurile Colecției printre prietenii și tovarășii mei de muncă.

POLK FRANCISC
muncitor electrician
Anina, raionul Reșița

În numărul viitor al Colecției, îl vom prezenta cititorilor noștri pe scriitorul ucrainean de literatură științifico-fantastică

IGOR ROSOHOVATSKI

Cele trei povestiri ale lui pe care le publicăm au darul, fie că abordează o temă cosmică, fie una terestră, să surprindă prin desfășurarea extraordinară a acțiunii și prin temeritatea fanteziei științifice.

Tiparul: Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

CLUB

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodylu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU

• • SEPTEMBRIE 1961